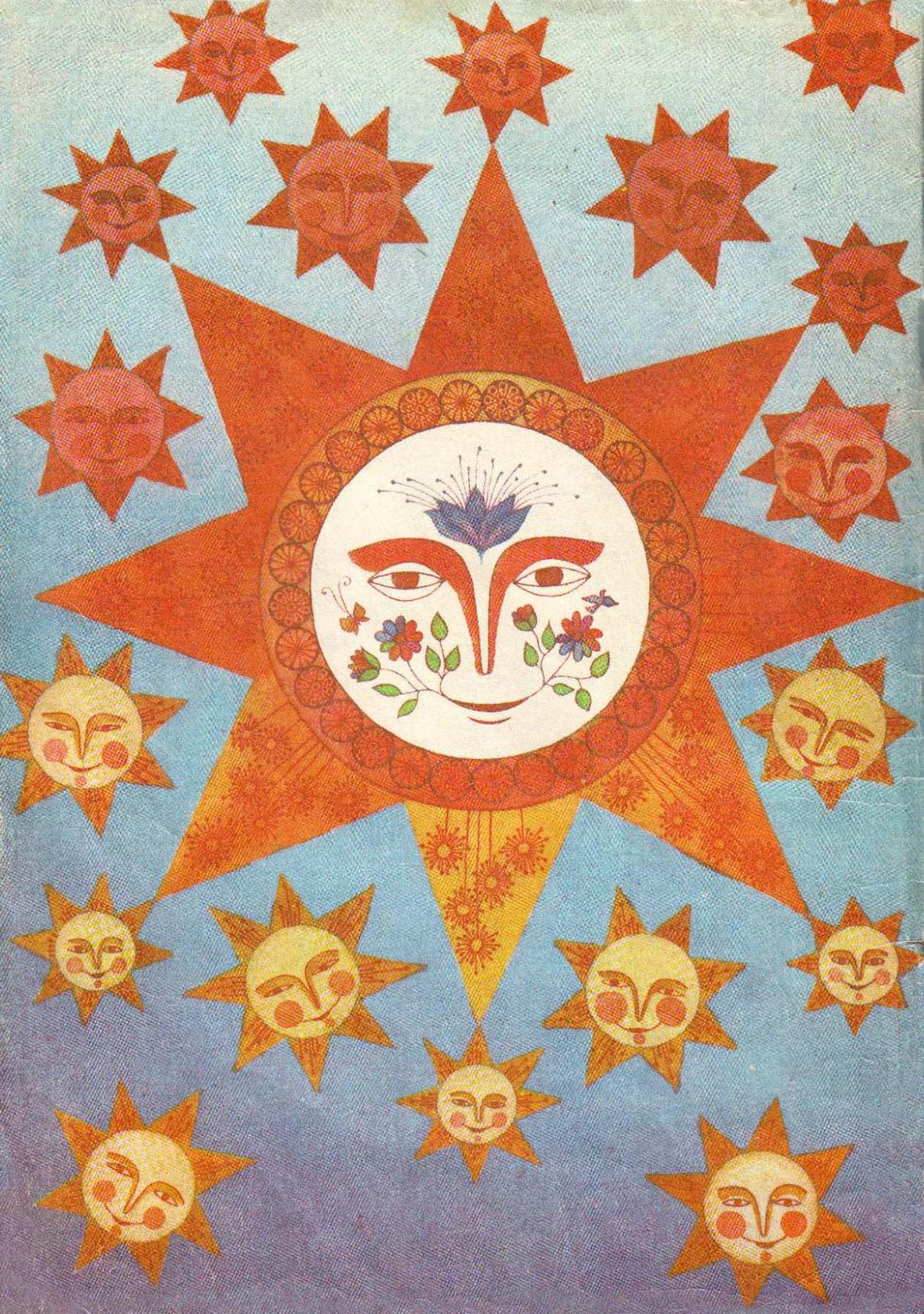

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

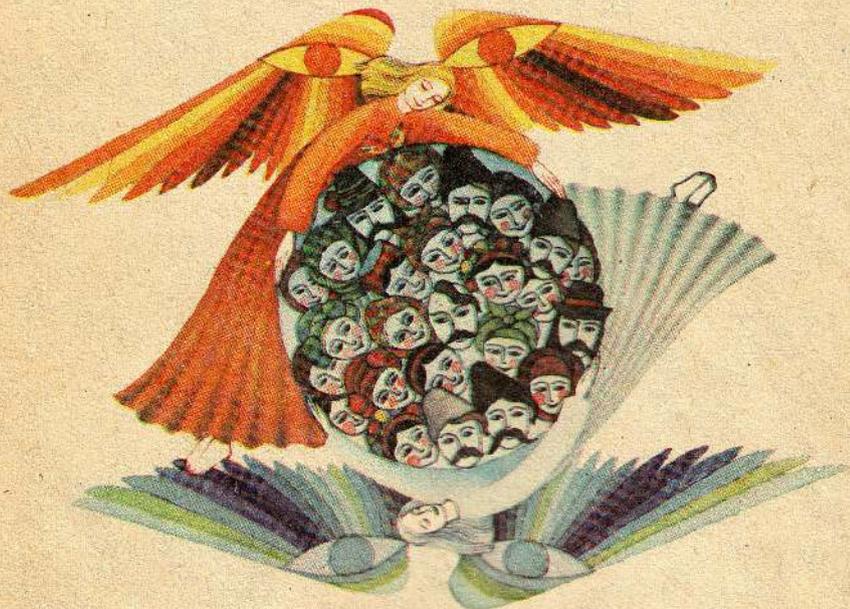

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

КОЛЯДКИ ТА ШЕДРІВКИ

Для дошкільного та молодшого
шкільного віку

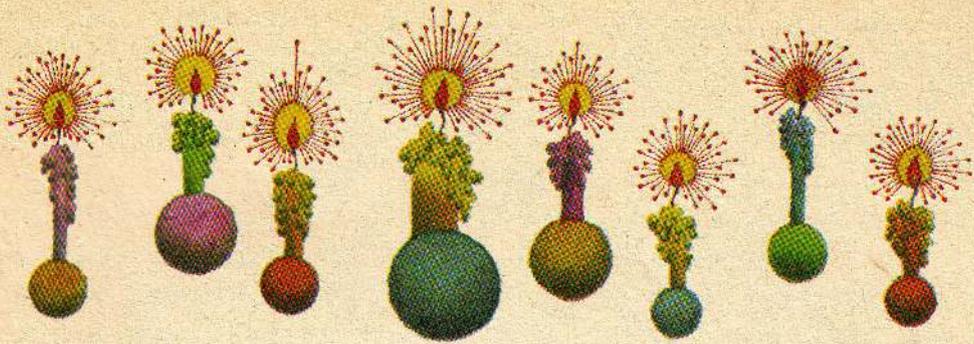
Упорядкування та передмова
ІВАНА МАЛКОВИЧА

Художник
ВІКТОРІЯ КОВАЛЬЧУК

Музична редакція
БОГДАНА АНТКІВА

Київ «Веселка» 1991

ЛЮБИ КОЛЯДНИЧКИ Й ЩЕДРІВНИЧКИ!

Будьте ласкаві сказати: яке свято ви найбільше любите?.. Ого-о! Які ви всі галасливі! Зачекайте, зачекайте... Так... Тарасик — Різдво, Оленка — Новий рік. А ти, Настусю?.. Також Різдво!.. Прекрасно. Гадаю, більшість дітей усього світу відповіли б так само.

Хочете, відгадаю, що вам найбільше подобається в цих святах?.. Подарунки від Діда Мороза!.. Вгадав?.. А чи ви знаєте, що не в такі вже й давні часи українським дітям подарунки приносив не лісовий Дід Мороз, а святий Миколай. І дарунки його були не прості, а небесні...

Зимової ночі перед 19-м грудня святий Миколай опускався по срібній вервечці з неба на землю. Сивобородий, у довгій золотистій накидці, він заходив до кожної хати і розкладав дітям у черевичок чи під подушку свої пречудові небесні гостинці. Правда, збитошникам святий Миколай дарував хіба що прегарного пругика, бо з неба він бачить кожного з нас і добре знає, хто чемний, а хто й не дуже...

Згодом — 7-го січня — настає Різдво. До нього готувалися особливо: варили кутю, вчилися колядувати. За давніми переказами саме цього дня (а вірніше ночі) у містечку Вифлеємі Пречиста Діва Марія породила Ісуса Христа — Божого Сина.

Увечері перед Різдвом, коли на небі загоралася перша зірка, кожна родина сідала до святої вечері, а веселі гурти колядників із осяйною звіздою чи вертепом у руках вирушали від хати до хати, сповіщаючи радісну новину: Діва Марія породила сина!.. Між колядників були переодягнуті Пастушки, Ангел, цар Ірод, а також славний і відважний Запорізький Козак. У кожній оселі вони показували виставу про народження Ісуса Христа, про те, як злий цар Ірод хотів звести зі світу маленького Ісуса. Тож коли під кінець

вистави Козак духопелив злющого Ірода аж до смерті, — господарі, а надто їхні діти, не могли стримати радісних сліз.

По Різдві наступає старий Новий рік. Він відстає від Нового року, який ми святкуємо 1-го січня, на два тижні. Того ж дня відзначається ще й празник святого Василя.

Дійство розпочиналося 13-го січня — на Щедрий вечір. Хлопці й дівчата знову ходили від хати до хати, бажаючи господарям щедрого вечора і доброго здоров'я на весь рік. На Різдво вони були колядниками, а на Щедрий вечір — щедрівниками. Різдвяні вистави про народження Христа називалися «Вертеп», «Звізда», «Пастушки», а новорічні — «Коза» й «Меланка». Коза з Дідом, Бабою, Солдатом, Циганом і Міхоношею просилася до хати. У хаті, стрибаючи, вона раптово падала і спускала дух. Після чудернацьких зцілювань Коза врешті-решт оживала і під радісну щедрівку знову завзято вистрибувала по оселі.

Не менш запальну і веселу вдачу мала й Меланка, яка зі своїм нареченим Василем, а також із Чортом, Вояком, Смертю, Березою-Міхоношею, Дідом, Бабою, Жидом, Циганом та Ведмедем навперербій намагалася утнути якусь дурничку: розсипати по хаті сміття, розкидати дрова...

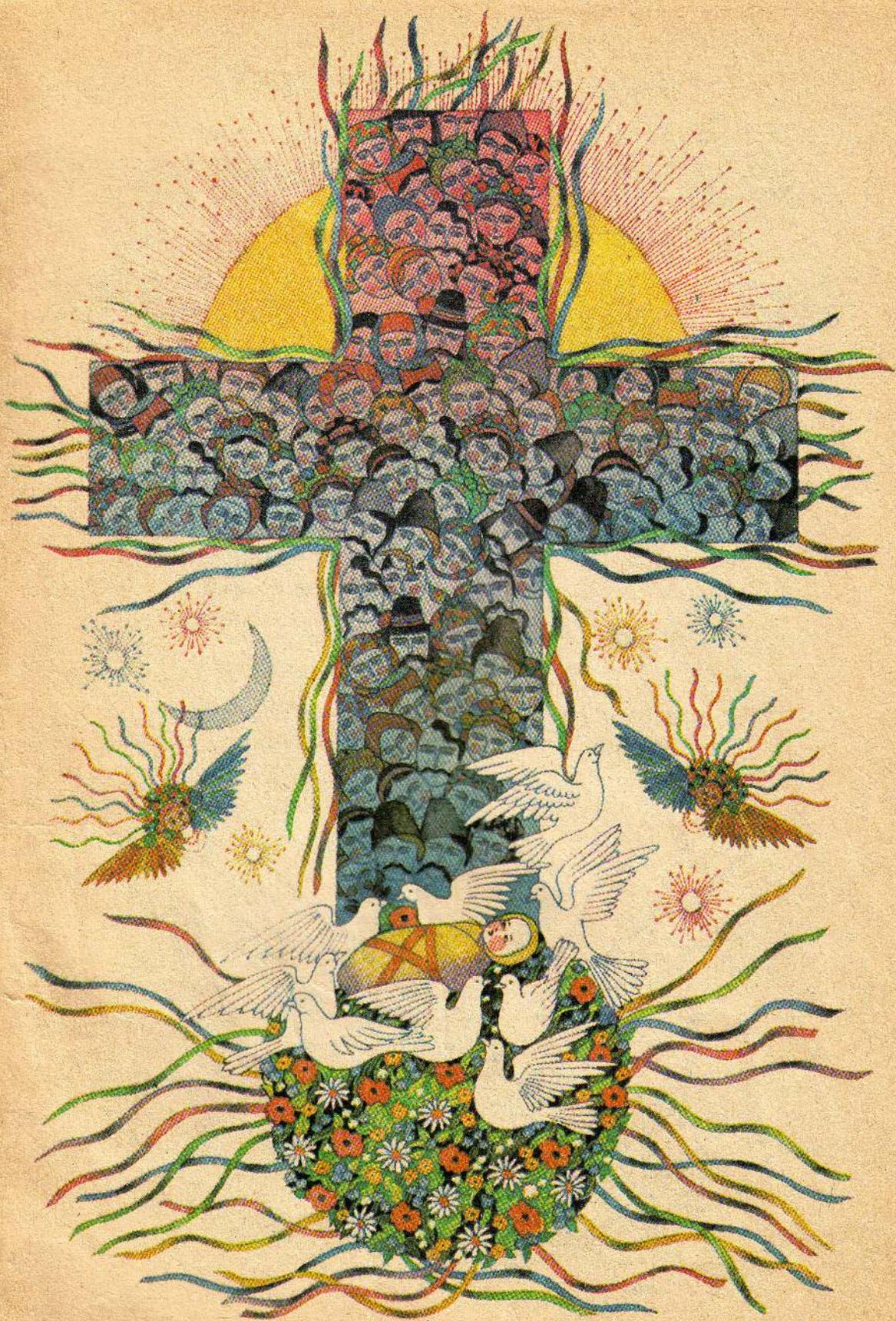
19-го січня приходить святе Водохреща, або Йордан. З цим великим святом також пов'язано багато цікавих обрядів.

Коли ви перечитаєте й переспіваєте цю книжечку, вас може подивувати, що в новорічних колядках і щедрівках часто співається про весну: про те, як Василько жито сіє, як Меланка пасе качура, про зозулю... Та ніякого дива тут немає. Просто дуже-дуже давно, тоді, коли складалися ці пісні, наші прадіди-язичники святкували Новий рік не в січні, а в березні, коли природа прокидалася від зимової сплячки.

Отож — гарної вам коляди! А на цьому слові — ростіть здорові — на радість своїм батькам і на славу Україні!

ІВАН МАЛКОВИЧ

ПОМІЖ ТРЬОМА ДОРОГАМИ

Піднесено

Поміж трьома дорогами, рано-рано,
Поміж трьома дорогами, ранесенько.

Там здивавсь князь із Дажбогом, рано-рано,
Там здивавсь князь із Дажбогом, ранесенько.

Ой ти, Боже, ти, Дажбоже, рано-рано,
Зверни мені з доріженьки, ранесенько.

Бо ти Богом рік від року, рано-рано,
Бо ти Богом рік від року, ранесенько.

А я князем раз на віку, рано-рано,
Раз на віку, в неділеньку, ранесенько.

ОЙ СИВАЯ ТАЯ ЗОЗУЛЕНЬКА

Наспівно

Приспів

Ой си_ ва_ я та_ я зо_ зулень_ка. Щед_ рий ве_ чір,
доб_ рий ве_ чір, доб_ рим лю_ дям на здо_ ро_ в'я!

Ой сивая тая зозуленька.

Приспів (після кожного рядка):

Щедрий вечір, добрий вечір,

Добрим людям на здоров'я!

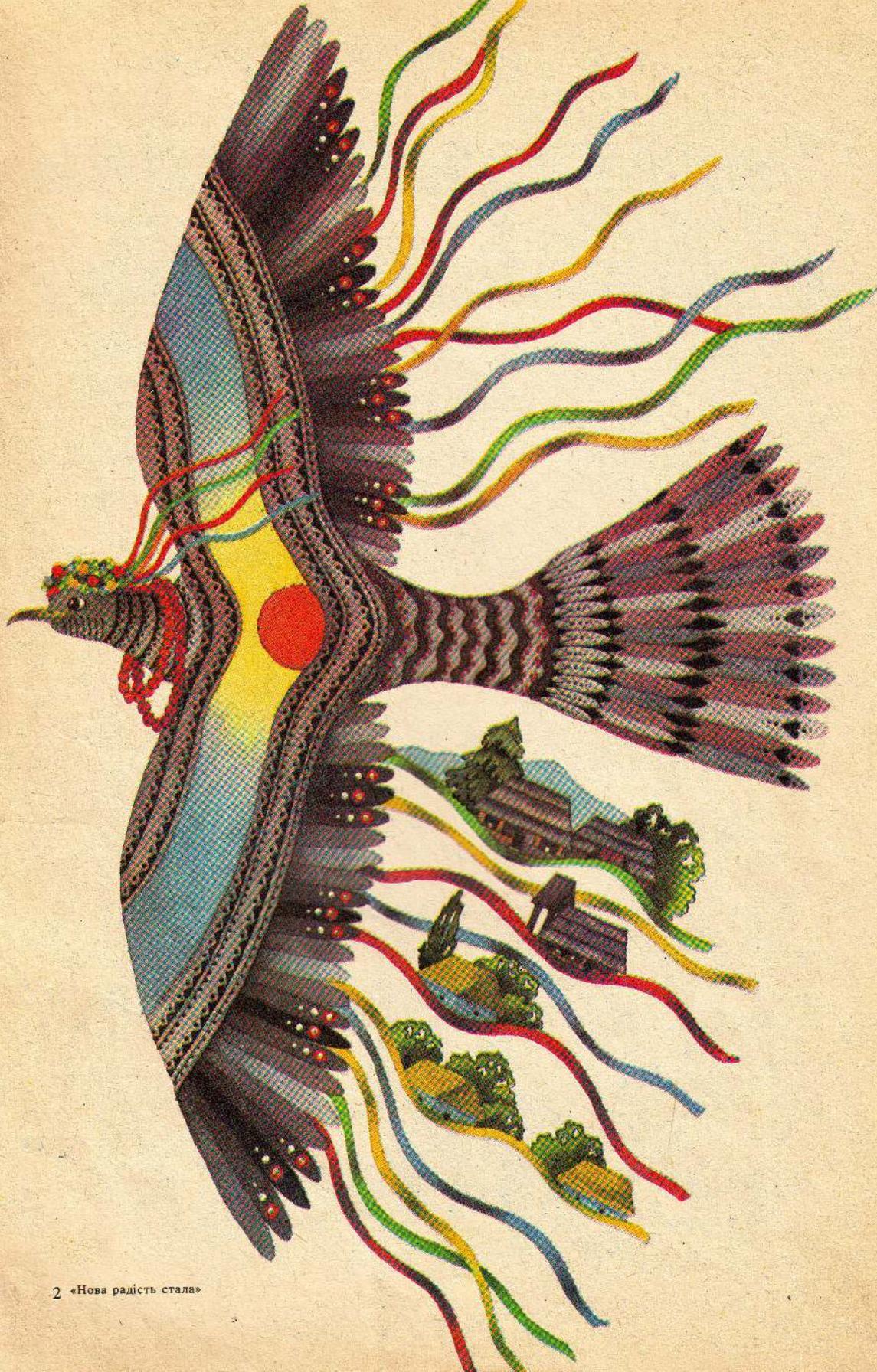
Усі сади та і облітала,
А в одному та і не бувала.
А в тім саду три тереми.

А в першому — красне сонце,
А в другому — ясен місяць,
А в третьому — дрібні зірки.

Ясен місяць — пан господар,
Красне сонце — жона його,
Дрібні зірки — його дітки.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ДОМА?

Урочисто, енергійно

Ой чи є, чи не_ма пан госпо_ дар до_ма?

Щед_рий ве_чір, доб_рий ве_чір, пан госпо_ дар до_ма?

Ой чи є, чи нема
Пан господар дома?
Щедрий вечір, добрий вечір,
Пан господар дома?

Ой нема, ой нема,
Та й поїхав до млина.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Та й поїхав до млина.

Та й муки спитлювать,
Меду-пива купувать.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Меду-пива купувать.

Меду-пива купувать,
Щедрівників частувать.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Щедрівників частувать.

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Грайливо

Щедрик, щедрик, щед_рі_вочка, при_ле_ті_ла лас_тівочка.

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

Стала собі щебетати,
Господаря викликати:

— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару.

Там овечки покотились,
А баранці народились.

А ягнички — клаповушкі,
Скачуть собі кругом грушки.

А баранці — круторіжки,
Скачуть собі край доріжки.

ЩЕДРИК-ВЕДРИК

Рухливо

Щед-рик-ведрик, дай_те ва_реник, грудочку кашки, кільце ковбаски.

Ко_ли мало — дай_те са_ло, ко_ли до_несу — дайте ковбасу.

Горобчик летів, хвостиком вертів, а ти, дядьку, знай — копієчку дай!

Щедрик-ведрик, дайте вареник,
Грудочку кашки, кільце ковбаски.

Коли мало — дайте сало,
Коли донесу — дайте ковбасу.

Горобчик летів, хвостиком вертів,
А ти, дядьку, знай — копієчку дай!

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ!

Урочисто

Добрий вечір то_ бі, па_ не гос_ по_ да _ рю!

Приспів

Ра_ дуй_ ся! Ой радуйся, зем_ ле, — Син Божий народився!

Добрий вечір тобі, пане господарю!

Приспів (після кожного рядка):

Радуйся!

Ой радуйся, земле,—

Син Божий народився!

Застеляйте столи та все килимами.

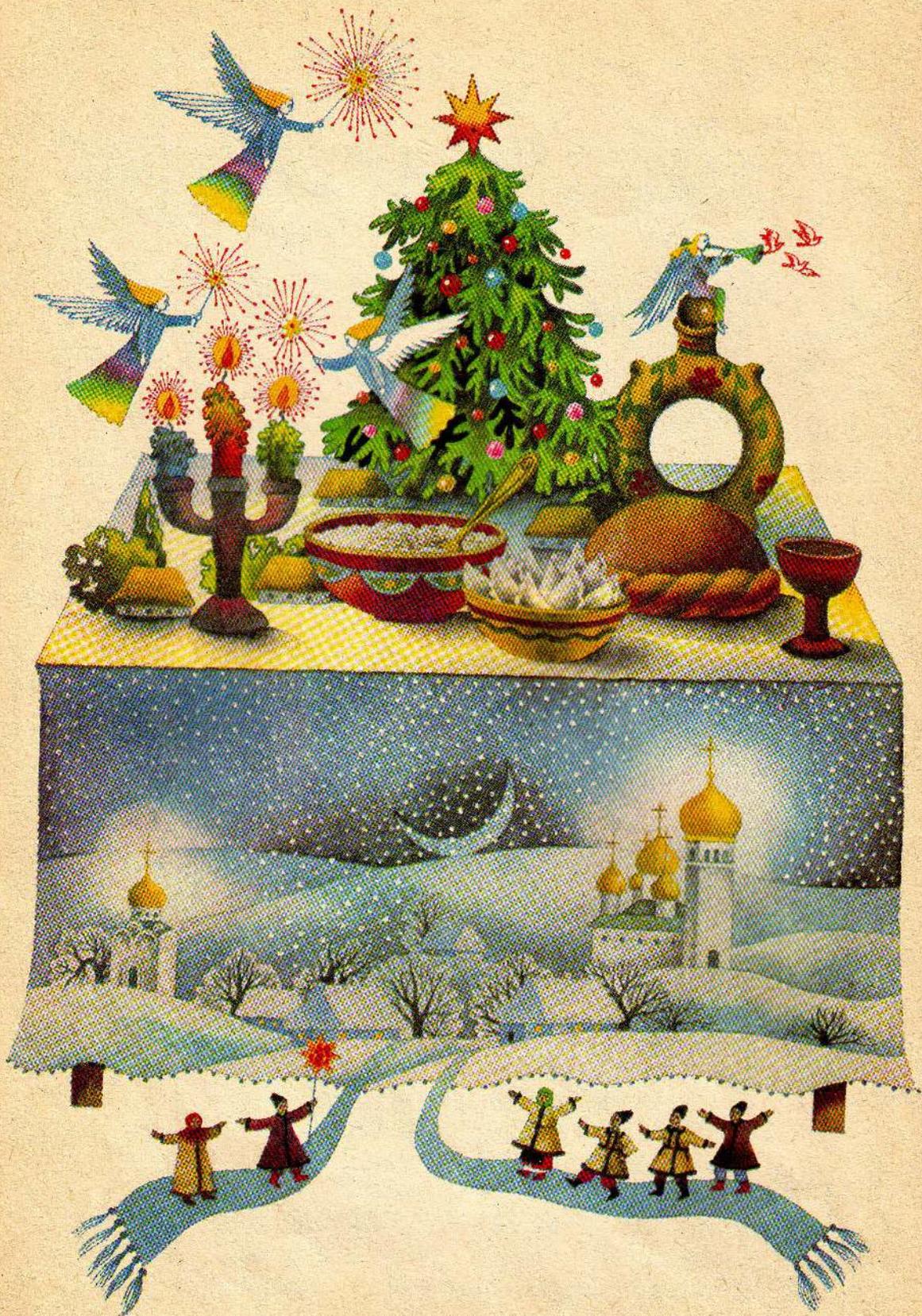
Та кладіть калачі з ярої пшениці.

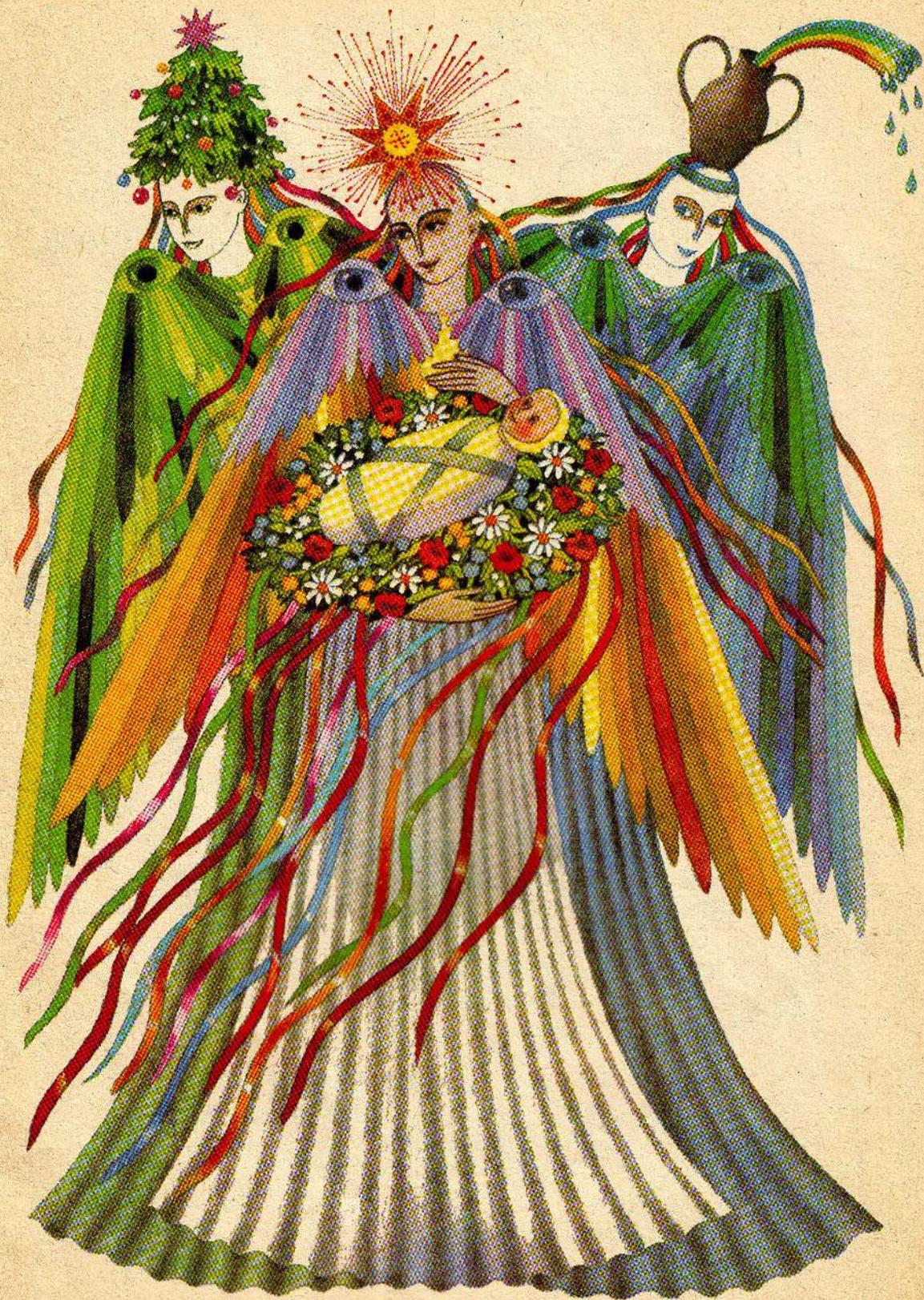
Бо прийдуть до тебе три празники в гості:

А що перший празник — Рождество Христове,

А що другий празник — святого Василя,

А що третій празник — святе Водохреща.

ТЕМНЕНЬКАЯ НІЧКА

Ніжно, мелодійно

Темненька_я нічка тьмою світ закрила. Темненька_я ніч_ка

тьмо_ю світ закрила, тьмо_ю світ закри_ ла.

Темненькая нічка тьмою світ закрила.
Темненькая нічка тьмою світ закрила,
Тьмою світ закрила.

А Пречиста Діва по світу ходила.
Прийшла до багача, прийшла до багача,
На ніч ся просила:

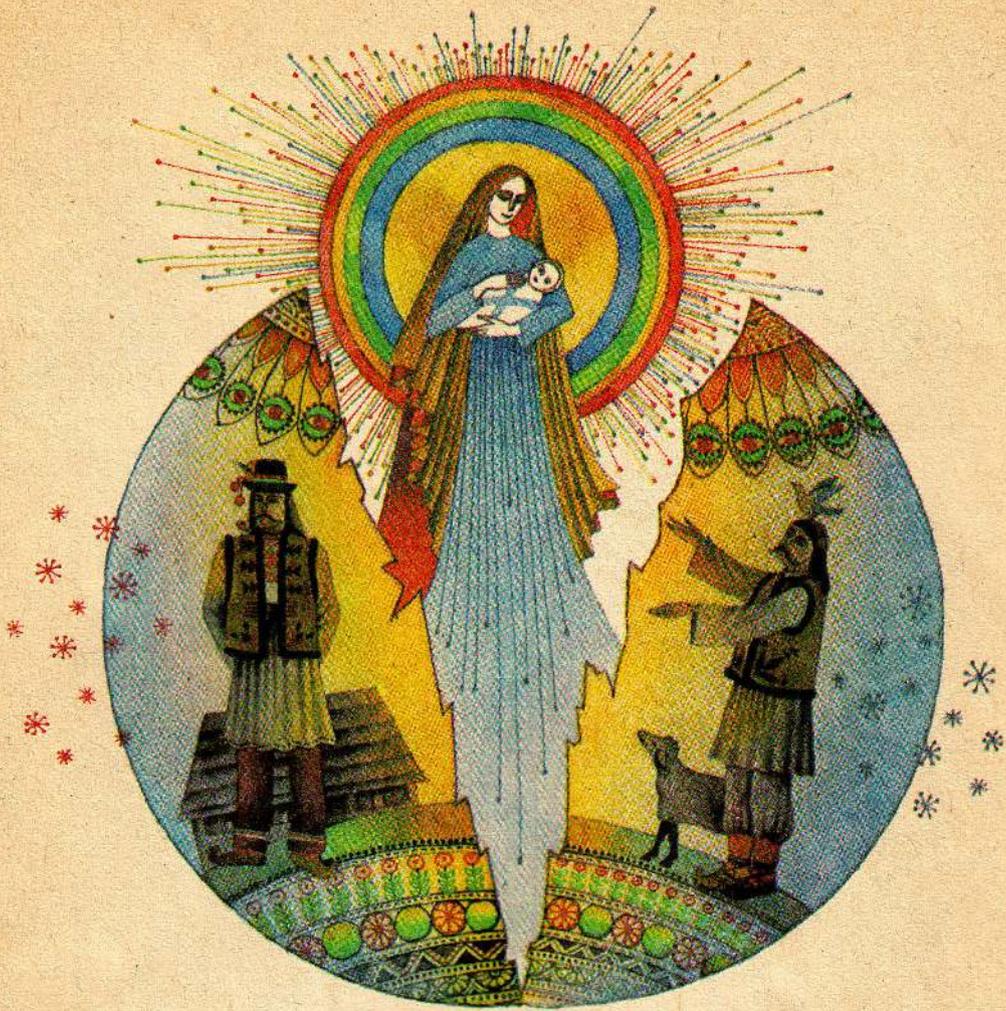
— Пане господарю, переночуй мене,
Бо темная нічка, бо темная нічка
Находить на мене.

А той пан господар не хтів ночувати,
Сказав своїм слугам, сказав своїм слугам
Собаками гнати.

А тії собаки як ся налякали —
Перед Матір Божов, перед Матір Божов
На колінця впали.

А Пречиста Діва по світу ходила.
Прийшла до бідного, прийшла до бідного,
На ніч ся просила.

— Пустив би 'тя, пустив переночувати,
Але ж я не маю, але ж я не маю
Вечероньки дати.

— Не треба, не треба вечероньки твої,
Тільки пусти ж мене, тільки пусти ж мене
До стаєньки свої.

— Вставай, жінко, вставай, доки будеш спала? —
Щось наша стаєнька, щось наша стаєнька
Світлом засіяла.

То не сонце сходить, не місяць заходить,
То Пречиста Діва, то Пречиста Діва
Свого сина родить.

Старий рік минає, новий наступає,
Старий рік минає, новий наступає —
Христос ся рождає!

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Дуже мелодійно, урочисто

Но_ва ра_ дість ста_ла, я_ка не бу_ ва_ла:

над верте_ пом зві_зда яс_на сві_ту за_ сі_ я_ла.

Нова радість стала, яка не бувала:

Над вертепом зірка ясна світу засіяла.

Де Христос родився, з Діви воплотився,

Як чоловік, пеленами убого повився.

Пастушки з ягнятком перед тим дитятком

На колінця припадають, царя-Бога прославляють.

Славим, тебе, царю, небесний владарю,

Даруй літа щасливії цього дому господарю.

Цього дому господарю і його родині,

Даруй долю, верни волю нашій неньці Україні!

В ГЛИБОКІЙ ДОЛИНІ

Радісно

В глибокій доли_ ні стала_ся нови_на, що пречиста Діва-Мати

по-ро-ди_ла си_на, що пречиста Діва-Мати породила си_на.

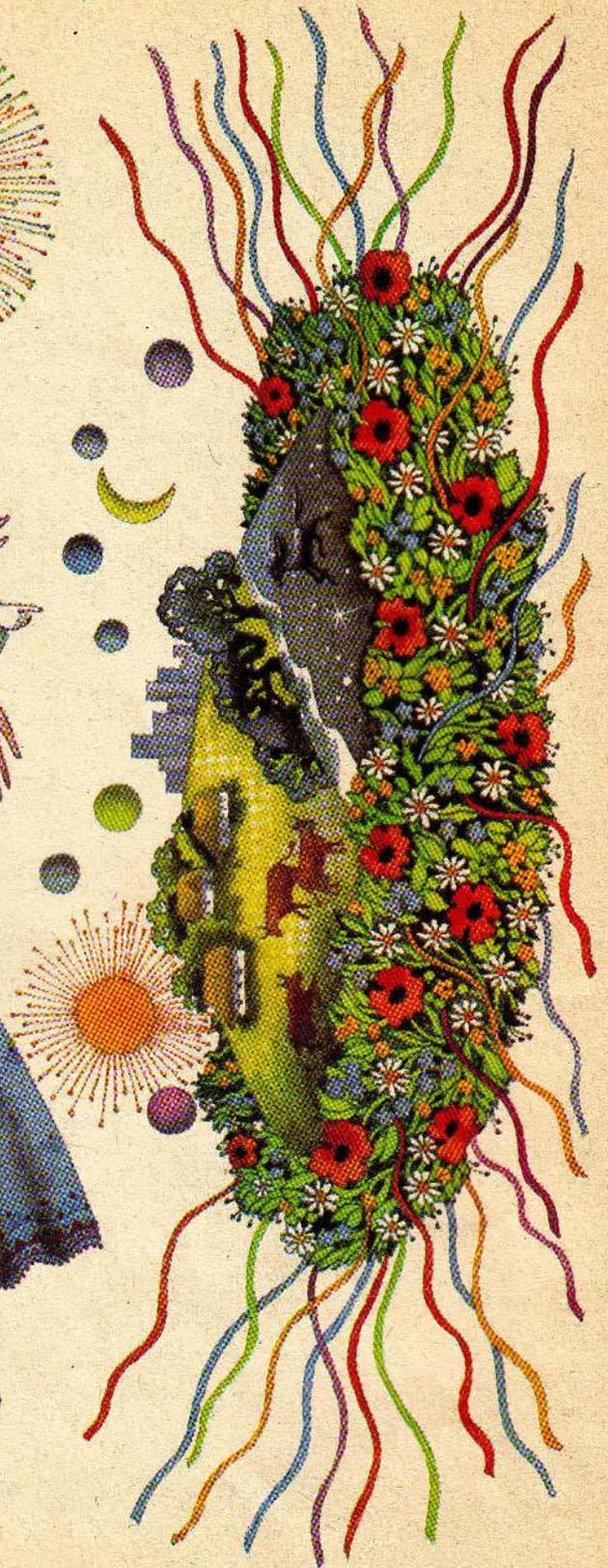
В глибокій долині
Сталася новина,
Що Пречиста Діва-Мати } (Двічі)
Породила сина.

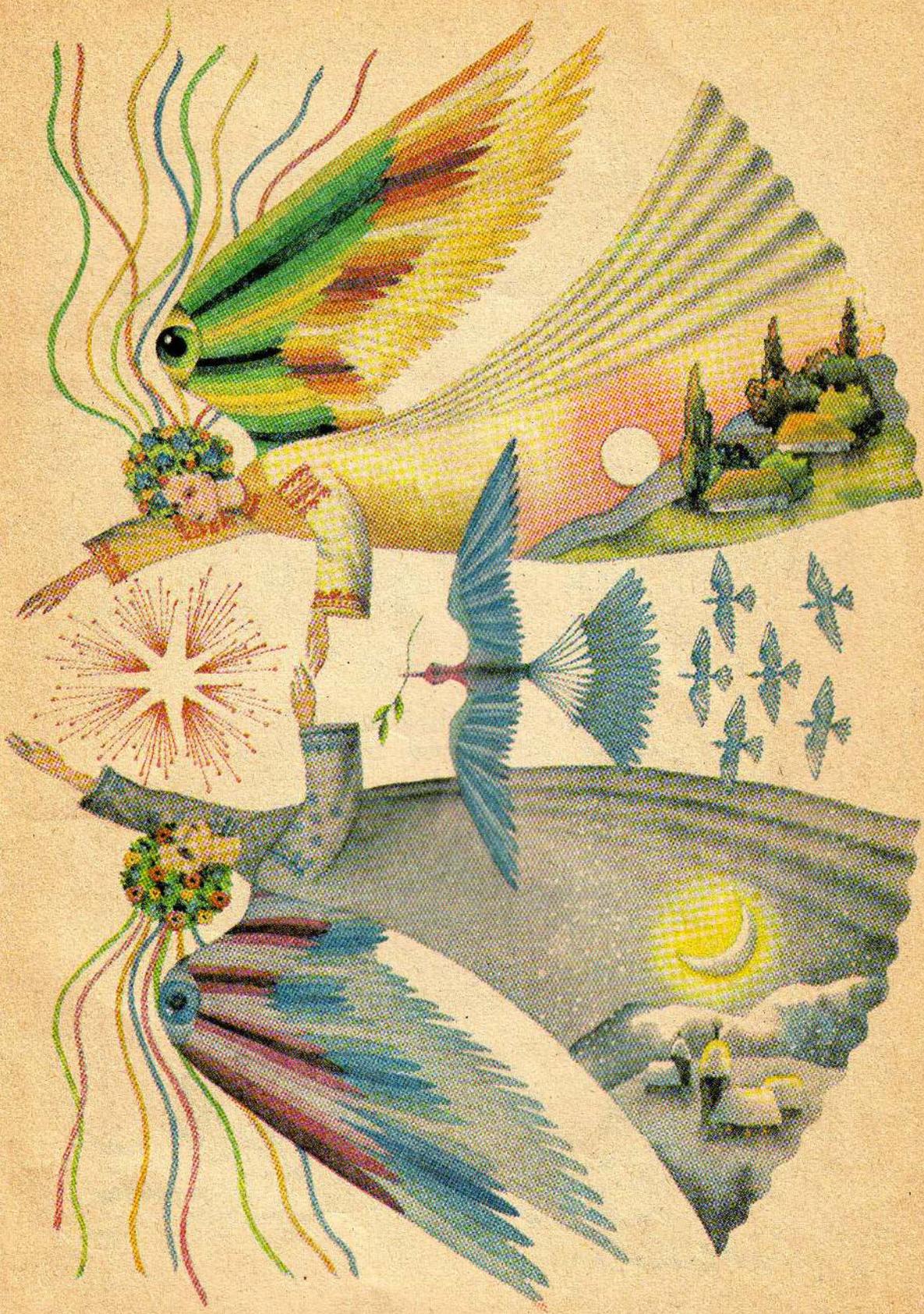
А як породила,
Стала 'йму співати:
— Люляй, люляй, мій синочку,
Бо я вже йду спати.

— Мамо ж моя, мамо,
Зажди хоч хвилину —
Най я піду на небеса,
Принесу перину.

— Ой сину мій, сину,
Та ти ще не годен,
Бо ще нема три години,
Як ти ся народив.

— Мамо ж моя, мамо,
Чому я не годен? —
Я сотворив небо й землю,
Ще 'м ся не народив...

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Ніжно, мелодійно

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качура. } (Двічі)

Ой пасла, пасла, загубила,
А, шукаючи, заблудила.

Приблудилася в чистеє поле,
Аж там Василько плужком оре.

Ой оре, оре, жито сіє,
За ним те жито зеленіє.

Ой оре, оре, сам плуг заносить,
Йому Меланка їсти носить.

— Ой ти ченчику-Васильчику,
Посію тебе в городчику.

Буду я тебе шанувати,
По тричі на день поливати.

Щосуботоньки проривати,
За русу косу затикати.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Рухливо

Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на весь ве-чір!
Грайливо, рухливо

Приспівка

На-ша Ме-ланка як чо-ти-ри ду-би, пу-стїть до ха-ти,

гу-ля-ти бу-де! На-ша Ме-лан-ка як чо-ти-ри

дош-ки, пу-стїть до ха-ти по-гу-ля-ти трошки!

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір!

Наша Меланка з Дністра була,
З Дністра воду ба й носила.

З Дністра воду ба й носила,
На камені ноги мила.

На камені ноги мила,
Тонкий фартух замочила.

Повій, вітре буйнесенький,
Висуш фартух тонесенький.

Приспівка:

Наша Меланка як чотири дуби,
Пустить до хати — гуляти буде!
Наша Меланка як чотири дошки,
Пустить до хати погуляти трошки!

КОЗА

(Новорічна гра)

Весело, грайливо

Го-го-го, коза, го-го, сірая,
Ой розходися, розвеселися
По сьому дому, по веселому.

Де коза ходить, там жито родить,
Де не буває — там вилягає.
Де коза туп-туп, там жита сім куп.

А в нашім сілці всі хлопці стрільці.
Встрелили козу в правее ушко,
В правее ушко, в саме сердечко —

Пуць!!!

Коза упала, нежива стала.
А міхоноша бере дудочку,
Надима козі та й у жилочку.

Уставай, коза, вставай, сірая,
Господар іде, ковбасу несе
Та ще й голубець. На цьому — кінець!
Дай, Боже, добрий вечір!

ОЙ ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ

Мелодійно, піднесено

Ой хто, хто Микола_я любить, ой хто, хто Микола_ю служить,

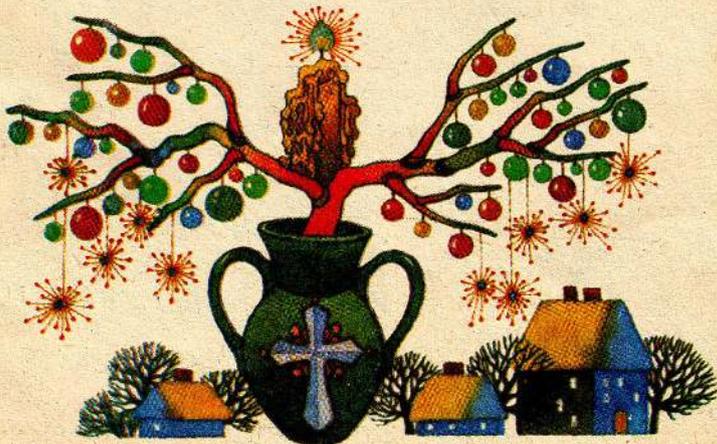

тому, Святий Миколай, на всякий час помагай. Мико_ла_ю!

Ой хто, хто Миколая любить,
Ой хто, хто Миколаю служить,—
Тому, святий Миколай,
На всякий час помагай. } (Двічі)
Миколаю!

Ой глянь, глянь на Україну рідну,
Ой глянь, глянь на змучену, бідну.
Ми тебе, всі люди, молим:
Проси в Бога ти їй долі,
Миколаю!

Ой проси долі для України,
Ой нехай встане із руїни.
Доля й щастя най витає,
В славі й волі хай засяє,
Миколаю!

З М І С Т

<i>Малкович Іван. Передмова</i>	3
Поміж трьома дорогами	6
Ой сивая тая зозуленька	7
Ой чи є, чи нема пан господар дома?	10
Щедрик, щедрик, щедрівочка	11
Щедрик-ведрик	14
Добрий вечір тобі, пане господарю!	15
Темнькая нічка	18
Нова радість стала	22
В глибокій долині	23
Ой учора ізвечора	26
Щедрий вечір, добрий вечір	27
Коза (<i>Новорічна гра</i>)	30
Ой хто, хто Миколая любить	31

Литературно-художественное издание

РАДОСТЬ НОВАЯ ПРИШЛА

*Колядки и щедровки
(На украинском языке)*

Для дошкольного и младшего школьного возраста

Составление и предисловие *Малковича Ивана Антоновича*

Художник *Ковальчук Виктория Владимировна*

Музыкальная редакция *Ангкива Богдана Богдановича*

Киев «Веселка»

Редактор *А. С. Лук'яненко*
Художній редактор *В. А. Каєун*
Технічний редактор *К. П. Дворська*
Коректор *Л. О. Юван*

ИБ № 5652

Здано на виробництво 06.06.91. Підписано до друку 13.08.91. Формат 70×
×100/16. Папір офсетний № 2. Гарнітура таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 2,58. Умовн. фарб.-відб. 11,61. Обл.-вид. арк. 2,8.
Тираж 300 000 (2-й завод 100 001—300 000 пр). Зам. 1378-1. Ціна 1 крб.

Ордена Дружби народів видавництво дитячої літератури «Веселка»,
254655, Київ, МСП, Мельникова, 63.

Львівська книжкова фабрика «Атлас»,
290005, Львів-5, Зелена, 20.

Н 4803640104—207
М206(04)—91 БЗ-3-19,91 (2-й завод)

ISBN 5-301-01062-X

© Іван Малкович, упорядкування,
передмова, 1991
© Вікторія Ковальчук, ілюстрації,
1991

1 крб.

